

Informacija u vezi davanja saglasnosti za uspostavljanje zaloge nad opremom male hidroelektrane Paljevinska

Privredno društvo „Viridi Progressum“ doo, Kolašin, u skladu sa odredbama Zakona o energetici i Pravilnika o kriterijumima za izdavanje energetske dozvole, sadržini zahtjeva i registru energetske dozvola, iniciralo je aktivnosti ka Ministarstvu ekonomije u cilju izdavanja energetske dozvole za izgradnju energetskog objekta, male hidroelektrane (mHE) „Paljevinska“ na dijelu vodotoka Paljevinska, za proizvodnju električne energije instalisane snage do 1 MW.

Na osnovu iskazane inicijative, a nakon ocjene da je podnijeta sva neophodna dokumentacija propisana Zakonom i Pravilnikom, Ministarstvo ekonomije je donijelo rješenje o izdavanju energetske dozvole, kojim je privrednom društvu „Viridi Progressum“ doo iz Kolašina, izdata energetska dozvola za izgradnju energetskog objekta mHE „Paljevinska“ na dijelu vodotoka Paljevinske rijeke, između kota 1355 mnm i 1122 mnm, KO Mušovića rijeka i KO Smrčje u Opštini Kolašin, instalisane snage 553 kW i planirane godišnje proizvodnje 2,936 GWh.

Energetskom dozvolom su definisana prava i obaveze imaoaca dozvole i rok njenog važenja. Obaveza imaoaca dozvole je bila da dobije urbanističko-tehničke uslove (u daljem tekstu: UTU) za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju objekta mHE, čime bi se stekli uslovi da Vlada Crne Gore, u skladu sa članom 61 stav 8 Zakona, donese odluku o davanju koncesije za korišćenje hidroenergetskog potencijala dijela vodotoka Paljevinske rijeke za izgradnju i proizvodnju električne energije u mHE „Paljevinska“, na osnovu koje će se zaključiti ugovor o koncesiji.

Imajući u vidu da je imalac energetske dozvole obezbijedio UTU, izdate od Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije je pokrenulo proceduru prema Vladi Crne Gore u cilju donošenja odluke o davanju koncesije za izgradnju mHE „Paljevinska“, na dijelu vodotoka Paljevinske rijeke.

U vezi sa navedenim, Vlada je na sjednici održanoj 29.12.2016. godine donijela odluku o davanju koncesije, i prihvatila Ugovor o koncesiji. Na osnovu navedene odluke zaključen je Ugovor o koncesiji na osnovu energetske dozvole za izgradnju mHE „Paljevinska“ na dijelu vodotoka Paljevinske rijeke, dana 15.03.2017. godine.

Zaključenim Ugovorom o koncesiji je predviđeno da se realizacija aktivnosti u vezi predmetnog ugovora prati kroz tri faze:

- I faza, izrada tehničke dokumentacije,
- II faza, izgradnja objekata male hidroelektrane i
- III faza, tehno-ekonomsko korišćenje vodnog potencijala za proizvodnju električne energije u mHE.

Koncesionar je aktivnosti u vezi realizacije I faze okončao podnošenjem prijave građenja, nakon čega je II faza Plana realizacije-faza izgradnje počela da teče 08.01.2019. godine, u trajanju od 24 mjeseca. U ugovorenom roku koncesionar je završio izgradnju, nakon čega je nadležni organ uprave donio rješenje 5.5.2020. godine kojim je dozvoljen upis u katastar nepokretnosti, i čime su se stekli uslovi za upotrebu objekta mHE. Nakon toga, predmetna mHE „Paljevinska“ je ušla u III fazu -fazu eksploatacije.

Dana 24.3.2021. godine koncesionar je dostavio zahtjev Ministarstvu kapitalnih investicija za davanje saglasnosti radi uspostavljanja zaloge nad opremom mHE Paljevinska u korist Investiciono razvojnog fonda Crne Gore (IRF). U predmetnom zahtjevu je ukazano da je Ugovorom o kreditu zaključenog između „Viridi Progressum“ doo i IRF-a, propisana obaveza korisniku kredita da uspostavi zalogu nad opremom hidroelektrane u korist Fonda odmah nakon puštanja u rad iste.

Koncesionar je podnio predmetni zahtjev pozivajući se na odredbe člana 17 Ugovora o koncesiji koji propisuje:

“Koncesionar se obavezuje da neće bez prethodne saglasnosti Koncedenta, u slučajevima i pod uslovima određenim ovim ugovorom, preduzimati bilo kakve pravne poslove kojima će biti uspostavljen Teret ili opterećenje na bilo kakva prava trećih lica u pogledu zemljišta ili Objekata mHE, nezavisno od toga da li je zemljište u vlasništvu Koncesionara“.

U vezi sa navedenim, nesporna je nadležnost Koncedenta, odnosno Vlade, za davanje saglasnosti, ali je pitanje vremena u kom se ta saglasnost traži.

Naime, ugovor o kreditu predviđa ispunjenje obaveze uspostavljanja zaloge, koja se ne može izvršiti bez saglasnosti Vlade, čime je narušeno pravo treće strane od čije odluke i zavisi ispunjenje te obaveza da se izjasni o ugovoru o kreditu prije njegovog zaključenja.

Dodatno pojedine odredbe iz Ugovora o koncesiji jasno ukazuju da je obaveza koncesionara obezbjeđenje finansijskih sredstava za realizaciju projekta izgradnje mHE „Paljevinska“.

Član 10 Ugovora o koncesiji propisuje:

10.1. Novčana sredstva potrebna za finansiranje i ispunjenje Plana realizacije ovog ugovora, uključujući posebno izradu tehničke dokumentacije, pripremne radove, radove na izgradnji, izmještanje puteva, izgradnju infrastrukture, priključenje na Elektroenergetski sistem (ukoliko nije drugačije određeno zakonom i planom operatora prenosnog odnosno distributivnog sistema) održavanje i operativni rad **u cjelosti obezbjeđuje Koncesionar.**

Članom 14 stavom 1 Ugovora o koncesiji je utvrđeno da je Koncesionar dužan da, između ostalog, obezbijedi potrebna finansijska sredstva za realizaciju Ugovora.

Nadalje, članom 20 Ugovora o koncesiji se propisuje obaveza koncesionaru da, kao dotadašnji vlasnik, odnosno korisnik zemljišta i Objekta mHE, u slučajevima prestanka trajanja Ugovora ili raskid aistog, predaje odnosno prenosi zemljište, objekte, opremu i postrojenja mHE u vlasništvo Crne Gore, bez ikakvih tereta, i bez prava da traži od Crne Gore, odnosno Koncedenta za taj prenos (vlasništva) bilo kakvu naknadu. U momentu prenosa zemljišta, objekata, opreme i postrojenja mHE, propisano je da isti moraju biti u potpuno tehničko-tehnološki funkcionalnom ispravnom stanju, za dalju proizvodnju električne energije i **bez tereta** bilo koje vrste.

Imajući u vidu sve navedeno, davanje tražene saglasnosti moglo bi dovesti da kroz realizaciju založnog prava IRF postane vlasnik objekata mHE čime bi se onemogućilo da koncesionar ispoštuje gore navedene odredbe Ugovora o koncesiji, što bi ugrozilo interes koncedenta.

Koncesionar je zahtjev za saglasnost podnio na osnovu odredbi člana 17 stav 1 Ugovora o koncesiji, ali treba cijeniti i stav 2 istog člana koji propisuje da „Koncedent neće uskratiti davanje saglasnosti iz prethodnog stava ovog člana Ugovora, osim u slučaju da postoje opravdani razlozi za to, kojima se **ugrožava interes Koncedenta.**